

СЕКЦІЯ 4. ПРАВОВЕ, ОСВІТНЄ, НАУКОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Баліцька Я.В., студентка факультету української філології Уманського державного педагогічного університету

ОСВІТНІЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ КРИВОРІЖЖЯ

Освіта — є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави [1].

Появу першої школи можна вважати саме школи кантоністів, які з'явилися до 1817 р., коли Кривий Ріг став військовим поселенням. Є відомості за даними архієпископа Розанова, що при Св. Миколаївській церкві (побудована в 1761 р.) могла існувати школа, де навчали дітей читати церковнослов'янською мовою, письму, рахунку, церковного співу [3].

На 1917 у містечку Кривий Ріг офіційно було 4 Парафії, в яких проводилось навчання: Миколаївська, Вознесенська, Покровська і Різдвяно-Богородицька [3].

До 1888 р. цивільних шкіл у Кривому Розі не існувало. У 1861 р. відзначені на планах трубнічеська школа і планувалося відкриття артилерійської.

У межах Кривбасу у 1913 діяло 23 шкіл, де навчалось бл. 1,8 тис. дітей.

Одними із найкращих закладів на території Кривого Рогу вважались приватними. Першою за часом (1909) була «Криворізька приватна жіноча гімназія», заснована Варварою Євсенівною Головченко. Знаходилася у будинку Бондаренка на вул. Церковній (нині Калініченка, 5). Навчалось у середньому 60 учнів.

Серед них можна назвати: «Жіночий середній навчальний заклад» з курсом 7-класної гімназії Олени Должанської, заснований у 1910; «Криворізький приватний середній чоловічий навчальний заклад» з курсом 8-класної гімназії, який був заснований наприкінці 1916 Лукою Наумовичем Головченком. Але згодом 1920 року ці заклади було перетворено на «трудові школи 1 і 2 ступеню», їх перевели на 7-річки з комбінацією профшколи (фабрично-заводські 7-річки), а з середини 1930-х — на 10-річки. Це було пов'язано із зростанням необхідності людей для забезпечення робітників на заводах і фабриках. Такі школи мали спрямування на формування професійних навичок [2].

Існувала прогімназія — неповна середня школа з 4-річним курсом навчання, окремо для хлопчиків і дівчаток.

У 1914 Прогімназія перейшла на курс повної гімназії. Навчальна програма відповідала 1–6 класам гімназії. При вступі до 1 класу Прогімназія вимагалися знання в обсязі 3-річної початкової школи.

До навчальної програми входили: Закон Божий, російська мова, латина, французька мова, математика, природознавство, історія, географія, малювання.

Після закінчення чергового класу було можливо вступити без іспитів до наступного класу гімназії. Прогімназія також мала право проведення іспитів на звання вчителя початкової школи і на 1-й клас урядовця.

В Україні існували товариства, які впроваджували масове поширення освіти і займалися підняттям національної самосвідомості серед громадян. Кривий Ріг не був виключенням. Першу було відкрито на Долгінцево 8 квітня 1917 року. Очолював «Проосвіту» Андронік Минович Кислов – викладач комерційного училища. Відкривалися українські гуртки мистецького і освітнього спрямування, поширювали газети «Вісник товариства «Просвіта», «Вісник товариства «Українська Хата», «Народная жизнь».

В період існування УНР товариство вело активну просвітницьку діяльність, приймало участь у всіх державних святах, відкрило пам'ятник (бюст) Т.Г. Шевченку у Кривому Розі, сприяло поширенню українського народного мистецтва, допомагало в ліквідації неграмотності [2].

На середину 1920-го в Криворізькому повіті діяло 29 «Проосвіт» і 5 народних будинків.

«На кінці 1921 з 29 «Проосвіт» в повіті 23 були «реорганізовані». Протягом 1922 з радянізованих товариств вигнали всіх тих, хто викликав будь-яку підозру у нелояльності до нової влади. Було дано установку – нових «рад». Нові товариства також не створювалися – побоювалися, що вони згодом можуть отримати «петлюрівське забарвлення».

Нові «Проосвіти» були перетворені у структурні підрозділи системи політичної освіти А.М. Кислова було звинувачено в «українському буржуазному націоналізмі», репресовано і страчено у 1937 в м. Горлівка.

На 1930-й в Кривому Розі діяло 6 ФЗС, де працював 101 викладач і нараховувався 2631 учень. По Криворізькому округу на підприємствах працювало 9884 учнів. Здебільшого зв'язок школи і виробництва мав формальний характер. Освіта зводилася до ремісництва і кустарщини і була відірвана від шкільного навчального процесу [3]. Педагогічна освіта була фактично згорнута. Основною причиною була відсутність достатніх виробничих навичок у випускників для самостійної роботи в промисловості [2].

Було простежено особливості і різновиди освіти від часу створення міста до 1940-х років, що дає зрозуміти важливість і вклад сучасної освіти завдяки історичному підґрунтя.

Інформаційні джерела

1. Верховна Рада України. Законодавство України.— [Електроний ресурс]— <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Енциклопедія Криворіжжя. У 2-х т. / Упоряд. В.П.Бухтіяров.— Кривий Ріг: ЯВВА, 2005.
3. Офіційний вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. — [Електроний ресурс]— https://kr.gov.ua/pro_misto_kriviy_rig/istorichniy_rozvitok/istorichna_khronika_podiy_1734_1900/krivorizhzhya_itogi_khikh_st#
4. Український науковий журнал. Освіта регіону.— [Електроний ресурс] — <https://social-science.uu.edu.ua/article/360>

Гоцуляк К.І., к.п.н., викладач Івано-Франківського фахового коледжу Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

2014 р. для економіки України ознаменувався початком формування правового поля для практичної імплементації ідеї адміністративно фінансової децентралізації та низки секторальних реформ, спрямованих на посилення спроможності територіальних громад як основи місцевого самоврядування.

З одного боку, це стало об'єктивним наслідком економічної та політичної неефективності існуючої вертикалі державного управління та критеріальною умовою переходу до нового шабля соціально-економічного розвитку України як держави. З іншого, не зважаючи на тривале затягування процесів децентралізації влади, ні на старті реформ, ні після п'яти років їх реалізації, урядом не вироблено чіткої моделі перерозподілу ресурсів, зон відповідальності та контролю між національним, регіональним та місцевим рівнями управління [1].

Часто поза увагою залишаються проблеми, з якими стикаються територіальні громади, одержуючи нові повноваження, а також ризики як для їх функціонування, так і для соціально-економічного розвитку України загалом.

Освіта займає чільне місце у розвитку нашої держави, зокрема у розвитку територіальних громад. В умовах створення ОТГ існують відділи освіти, які беруть на себе відповідальність забезпечення якості освітнього процесу. Важливо, щоб якісну освіту отримували вчителі початкової школи, які працюють у НУШ. Адже, вони навчають дітей нового покоління.

Саме тому у 2020 р. був прийнятий новий професійний стандарт вчителя з початково освіти, який передбачає формування ключових компетентностей майбутнього вчителя початкової школи.